

DRENTHE WOONT
circulair

Juryverslag

samen ontdekken door te doen

actium

Domesta

SEW
STICHTING EELDER WONINGBOUW

woonborg

Woningstichting De Volmacht

leffier

WOON
CONCEPT

WOONSERVICE

‘wat wordt mijn huis?’

Voorwoord

‘Dit is nog maar het begin’

‘De samenwerkende partijen van Drenthe Woont Circulair zijn bekend! In dit juryverslag stellen we graag alle deelnemende consortia voor. Maak kennis met hun visie, hun pitches en de eindselectie van de jury.’

Intrinsieke motivatie

‘Deze verkiezing heeft laten zien hoeveel enthousiasme er voor het thema circulariteit leeft. Het was ons duidelijk dat de deelnemers echt intrinsiek gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan. Er zijn interessante ideeën voorbijgekomen. Radicale concepten zelfs, en ook ideeën die het ‘leren’ bevorderen. Daar werd de jury blij van. Blij werden we ook van Hannah en Morris, onze collega’s van de kinderjury. Zij zijn het bewijs dat de jeugd van nu niet vasthoudt aan sentimenten, maar scherp ziet wat er nodig is voor een betere toekomst.’

Mind change

‘Tijdens de pitches heeft de jury geconstateerd dat er nog wel winst te behalen is als het gaat om systeemdenken. Om echt te innoveren, moet je verder kijken dan alleen in je eigen sector. We hadden dan ook gehoopt op iets spectaculairdere combinaties binnen de consortia. Technische innovaties zijn er genoeg, maar we hebben vooral behoefte aan denkinnovaties: een mind change.’

‘De enige manier om het echt anders te doen, is radicaal’

‘We gaan tenslotte verder in een Proeftuin. Dit is nog maar het begin van de reis, er moet nog veel gebeuren. De jury hoopt dat de geselecteerde consortia de komende tijd vol ‘aan de bak’ gaan. Laten ze hun ambities vooral vasthouden!’

Thomas Rau, juryvoorzitter Drenthe Woont Circulair

Aanleiding

Drenthe Woont Circulair. Samen bouwen aan circulair wonen in Drenthe!

Een leefbare planeet, ook voor de volgende generatie. Om dat te bereiken, moet er iets radicaal veranderen in de manier waarop we bouwen, wonen en leven. De aarde is niet onuitputtelijk - grondstoffen worden steeds schaarser. We kunnen er niet omheen: circulair bouwen moet het nieuwe 'normaal' worden.

Anders kijken

Hoe? Het vraagt een omslag in denken en doen. We moeten op een andere manier kijken naar producten, processen en samenwerkingen. Met elkaar. Drenthe Woont Circulair is een gezamenlijk initiatief van de 8 Drentse woningcorporaties. Hier willen we de antwoorden vinden.

Experimenteren en leren

En dat doen we samen met innovatieve partijen. In 6 Drentse pilotprojecten - de Proeftuin - verkennen we uiteenlopende ideeën rond circulair bouwen, wonen en leven. De Proeftuin Drenthe Woont Circulair is een veilige context om te experimenteren. Leren staat voorop. Al doende ontdekken we wat echt werkt. Niet als eenmalige pilot, maar als oplossing met blijvende impact.

Samen naar 100% circulair

Hoe de toekomst eruitziet? In 2040 bouwen en renoveren we in Drenthe 100% circulair. Ambitieuw? Ja! En we gaan het gewoon doen. Ons doel: het ontwikkelen van circulaire sociale huurwoningen die betaalbaar, herhaalbaar en opschaalbaar zijn. Economisch verantwoord gebouwd, met respect voor de omgeving en met oog voor het welzijn van mens en dier. Zo dragen we bij aan een gezondere wereld. Vandaag en morgen.

Introductie proeftuin en selectieprocedure

Drenthe Woont Circulair: Proeftuin voor circulaire innovatie

De Proeftuin Drenthe Woont Circulair bestaat uit 6 pilotprojecten van 6 van de 8 woningcorporaties, zowel sloop als nieuwbouw. In totaal gaat het om zo'n 110 woningen, verspreid door heel Drenthe. Binnen deze projecten willen we vernieuwende circulaire concepten rond bouwen en wonen uitproberen.

Partners gezocht met visie en lef

Voor die ontdekkingstocht gingen we op zoek naar partners. Architecten, aannemers en andere partijen. Frisse denkers die het met ons aandurven om te proberen, te ontdekken en te experimenteren in onze Drentse Proeftuin. Partners met visie en vernieuwende, circulaire ideeën. En met het lef om die ideeën te realiseren.

6 winnaars

Onze uitvraag is gestart met een open oproep voor inschrijving. We nodigden consortia uit om hun visie en ambitie op het gebied van circulariteit, samenwerking en leren met ons te delen. We ontvingen 31 inschrijvingen, waarbij maar liefst 175 bedrijven zijn betrokken. Daar zijn we best trots op!

Uit alle inzendingen hebben wij 10 consortia geselecteerd. Op 27 november pitchten deze genomineerden in De Nieuwe Kolk in Assen hun plannen voor een vak- en kinderjury. De vakjury heeft vervolgens 6 winnaars gekozen. In het verslag dat voor je ligt, lees je een toelichting op de 10 visies en pitches, de bevindingen van de jury en de namen van de winnende consortia.

Even voorstellen:

De 10 deelnemende consortia en hun visie

3 CIRCLES

Een visie die inzet op een integrale benadering van de verschillende vraagstukken. De waardeketen wordt onderzocht op het creëren van meer dan alleen financiële waarde. Qua samenwerking maakt 3 Circles gebruik van een binnen- en buitenring om de uitwerking van ambities scherp te houden.

Uit het visiedocument:

'In onze optiek gaat circulariteit om het behouden of creëren van een gezonde woonomgeving. Nu én in de toekomst. Ons vertrekpunt is daarom dan ook 'De mens centraal', waarbij een gezonde woonomgeving op 4 niveaus zichtbaar wordt: omgeving, gebouw, diensten en gedrag. Input van buiten de bouwbranche is de voedingsbodemp voor nieuwe perspectieven.'

'We moeten doen wat écht nodig is. En soms is dat juist minder'

'In onze visie is circulariteit en het kunnen sluiten van kringlopen in de eerste plaats afhankelijk van samenwerking. Door het bij elkaar brengen van de kringlopen op het gebied van mens, techniek en ecologie dienen de eerste (verrassende) kansen zich aan. Daarom beslaat ons consortium de volledige bandbreedte tussen mens, natuur en techniek. Denken in het totale (eco)systeem, in en om de woning, staat centraal.'

'Naast planvorming met de partners in ons consortium (inner circle) vinden we het van belang om de plannen te toetsen bij andere belanghebbenden (outer circle). Denk hierbij aan omwonenden, politiek, onderwijs en zorg. We betrekken deze partijen erbij om ons nog scherper te houden en niet te vervallen in 'doen wat we altijd al deden'.'

Circulair Toekomst Consortium

Een visie die sterk inzet op het aanjagen van innovatie met veel vernieuwende ideeën. Daarbij wordt ook de samenwerking gezocht met het (lager) onderwijs.

Een impressie van het visiedocument:

'Als met meer mensen de ruimte voor het individu minder wordt, moeten we collectief minderen op andere terreinen. Niet 'geld' zou de drijfveer moeten zijn voor een welvaartsmaatschappij. We moeten de mate waarin we erin slagen om ecosystemen op aarde in balans te houden, belonen. Dat vraagt een andere kijk op waarde en grondstoffen. Vertraag, verminder en sluit de grondstoffenkringloop. Bouw en woon volhoudbaar.'

'Samenwerken willen we voorbij het nu gangbare doen. We maken afspraken en stellen doelen en regels vast. Maar zonder goede relatie onderling houden deze instrumenten niet duurzaam stand. Daarom leggen we het accent op relationele, zachte aspecten van samenwerking; kennen, weten, waarderen en vertrouwen.' 'Goed innoveren kunnen we niet alleen. Door ervaringskennis, professionele kennis en datakennis te combineren en elkaar als gelijkwaardig te beschouwen en samen te leren, komen we verder.'

'Onze footprint moet niet groter zijn dan de hoeveelheid energie die de zon de aarde geeft'

Dit is Thoes

Een visie die denkt vanuit het systeem in plaats vanuit bouwen. Radicaal anders in zijn benadering en gericht op het transitiedenken.

Een impressie van het visiedocument:

'Gebouwen moeten meer zijn dan alleen circulair. Het moeten plekken zijn die vanaf begin af aan bedacht zijn vanuit de bewoner. In de kern gaat het niet om een huis, maar om een community die een gevoel van veiligheid, verbondenheid en vertrouwen geeft.' 'Vanuit systeemdenken willen we het bouwproces laten resulteren in een (kleine) circulaire economie; een community waarvoor we alle bestaansfacetten zo circulair mogelijk hebben gemaakt. Wij willen communities maken die waar mogelijk autonoom zijn, door eigen voedselproductie, energieproductie of waterkringloop. Communities die selecteren op de meest duurzame en circulaire leveranciers. Communities die de bewoner en de groep als geheel weerbaarder maakt voor een volgende economische crisis.'

'Circulariteit heeft dus niet alleen te maken met grondstoffen en hun efficiëntie in de keten. Het heeft ook alles te maken met denkwijzen, perspectief en ordegrootte.'

'We willen denken vanuit het systeem. Vanuit de mens!'

'Wij zijn ervan overtuigd dat als je echt circulair wilt bouwen, je de complexiteit moet omarmen en inzicht moet krijgen in alle relaties en eigenschappen van de verschillende betrokken systemen. Als je dat doet, dan kun je met kleine aanpassingen grote resultaten bereiken. We beginnen bij het woongeluk van de bewoners.'

Drenthe woont natuurlijk circulair

Een visie die gebruikt maakt van goede bestaande concepten en inzet op technische aspecten van het bouwen, waarbij ook de ‘zachte’ sector is meegenomen in het geheel.

‘We willen breken met de oude economie en doorgaan met een nieuwe’

Een impressie van het visiedocument:

‘Circulair bouwen staat voor een economie die het behouden van biodiversiteit (het natuurlijke kapitaal) en menselijk welzijn (het sociale kapitaal) stimuleert door kringlopen te sluiten. Het creëren van deze vormen van waarde gaat verder dan alleen financieel gewin.’

‘Onze missie is het realiseren van gebouwen die een positieve invloed hebben op klimaat, milieu, omgeving en mens. Door circulair te bouwen met hergebruikte en natuurlijke bouwmaterialen, zoals wij dit al doen, zijn eindige grondstoffen overbodig en wordt CO₂ opgeslagen in de materialen in plaats van uitgestoten. Samen op weg naar een gezonde wereld met 100% duurzame energie en herbruikbare gebouwen van her-winbare natuurlijke materialen.’ ‘Biobased ‘circulair bouwen’ is één van de meest kansrijke mogelijkheden om schadelijke milieueffecten te beperken. Biobased bouwen maakt gebruik van hernieuwbare bronnen. Hout is daarvan het mooiste en belangrijkste voorbeeld.’

‘Samen met de corporaties willen we vooral leren van het traject. Door de ontwikkeling van een toolbox voor circulair bouwen met gesloten natuurlijke kringlopen leggen we de opgedane kennis vast.’

‘Onze visie op de circulaire bouweconomie is gebaseerd op 3 pijlers: nieuwe vormen van samenwerken, een nieuwe logistiek en een gezonde business-case met nieuwe, gedeelde waarden.’

Het Consortium

Een visie die inzet op een langetermijnsamenwerking van 50 jaar waarbij de woningcorporatie geen eigenaar meer is van het vastgoed: verhuren als dienst. Woningen worden gebouwd met hergebruikte en hernieuwbare grondstoffen en zijn in de toekomst volledig te demonteren en weer te hergebruiken.

Een impressie van het visiedocument:

‘Geen einde, maar een nieuw begin. We willen mensen laten ‘wonen’ zonder de aarde uit te putten. Om voor nu en straks een echt leefbare omgeving te creëren, moeten we in andere systemen gaan denken. Daarom willen we ‘wonen’ als een circulair product realiseren, waaromheen we een circulaire bouweconomie organiseren, geïnspireerd op de ‘circle of life’. Dit betekent: anders samenwerken in een vernieuwend proces.’

‘Als consortium bieden wij de woningcorporaties de mogelijkheid de verhuur van het ‘wonen’ als dienst aan te bieden. Het feitelijke eigendom van het wonen blijft in handen van het consortium. De ballast van het bezitten vervalt voor de woningcorporaties. Zo kunnen de corporaties de focus houden op hun missie: het bieden van goede en betaalbare woonruimte, nu en in de toekomst. De partners in het consortium gaan een langdurig samenwerkingsverband aan van minstens 50 jaar.’

‘We wonen in een grondstoffenbank. Slopen creëert kapitaal’

‘Wij oogsten en verzamelen de herbruikbare grondstoffen om te worden hergebruikt. Slopen is daarmee geen kostenpost meer! Ons ‘wonen’ komt tot stand op basis van de uit de ‘oogst’ afkomstige, beschikbare grondstoffen, aangevuld met hernieuwbare, bio-based grondstoffen.’

Circulair ontwerpen, bouwen en wonen

Een visie die inzet op een circulair business-model om de betaalbaarheid en opschaalbaarheid van het bouwen en wonen te borgen.

Een impressie van het visiedocument:

‘Circulaire woningen laten geen footprint achter, leveren energie en zijn deels herbruikbaar.

Wat overblijft is volledig afbreekbaar. We gaan uit van de volgende principes:

1. Een circulair gebouw start met een circulair businessmodel.
2. Een circulair gebouw is aanpasbaar en flexibel te gebruiken tijdens de gehele levensduur.
3. Een circulair gebouw is samengesteld uit componenten die eenvoudig zijn te (de)monteren en construeren.
4. Een circulair gebouw is gemaakt met materialen die kwalitatief hoogwaardig zijn, niet toxisch en eenvoudig herbruikbaar.
5. De belangrijkste inspiratiebron voor een circulair gebouw is de natuur.
6. Circulariteit eindigt niet maar start met circulair wonen.’

‘Circulaire woningen komen het best tot hun recht als de bewoner zich thuis voelt en ervan overtuigd is dat het huis toekomstbestendig is. De bewoner wordt object in de user experience. Een circulair thuis helpt de bewoner circulair te wonen door inzet van innovatieve technologieën. Denk bijvoorbeeld aan energiebeheersing, dataverzameling, afval- en rioolwater-recycling en het behandelen van bouwcomponenten als materiaalopslag. Pas als de gebruiker trots is op zijn woning is er sprake van een echt circulair thuis.’

‘Elke woningbewoner is een nomade, een tijdelijke bewoner van onze aarde die geen footprint wil achterlaten’

Natuurlijk Circulair

Een visie die inzet op het opzetten van een groeifonds dat betaalbaarheid en beschikbaarheid van hernieuwbare materialen moet veiligstellen. Woningen worden gebouwd met biobased materialen, gebruikmakend van een bestaand concept dat doorontwikkeld zal worden in de Proeftuin.

Een impressie van het visiedocument:

‘Ons woningontwerp is biobased, hoogwaardig geïsoleerd, dampopen en voorzien van een praktische installatie (zowel in gebruik als in verbruik). Dit ontwerp werken we verder uit, zodat het remontabel is. Op verschillende niveaus: woning, module en element. We maken bewuste keuzes om de traditionele isolatie te vervangen door biobased en circulair materiaal. We gaan door met het ontwikkelen van een optimale installatie. Tot slot zetten we een groeifonds op dat voorziet in het betaalbaar houden van de woningen en het behoud van de materialen en grondstoffen voor hergebruik.’

‘Door de samenwerking met dit door ons opgezet groei-/beleggingsfonds en door het gebruik van onze ecologische modules en bouwelementen zijn onze woningen ‘grondstofbanken’ geworden. De woningen zijn dus, ook als losse onderdelen, geld waard. Wij staan voor de hoge kwaliteit van de grondstoffen, en daardoor zijn deze in onze woningen en bouwelementen onderdeel van een door ons bedacht en opgezet circulair businessmodel.’

‘Als we er goed mee omgaan is de natuur een onuitputtelijke bron van bouwmaterialen’

‘Als producent nemen wij verantwoordelijkheid doordat wij de ecologische modules, bouwelementen en grondstoffen ook écht hergebruiken in de productie van nieuwe woningen en gebouwen. Wij zorgen ervoor dat onze grondstoffen opnieuw hun weg vinden naar een volgende woning of een ander gebouw, in de vorm van ecologische modules, elementen of als grondstof voor een nieuw element. We gooien niets meer weg. Onze grondstoffen blijven zo in de keten.’

Siklus 3.0

Een visie die sterk inzet op innovatiekracht door het betrekken van kennis uit ICT en automotive. Het ontzorgen van de bewoner staat centraal. Woningen worden gebouwd met lichtgewicht hybride stalen skelet dat volledig te demonteren is en weer te monteren is: remontage.

‘De materialen van nu zijn de grondstoffen van later. Daar moeten we het mee doen’

Een impressie van het visiedocument:

‘De Siklus 3.0-visie op circulariteit:

1. Materialen kunnen continu op hoogwaardig niveau worden gerecycled. De oorsprong van materialen en de toepassing van materialen in bouwelementen dient te worden vastgelegd en bewaakt. Hiervoor is een op industrialisatie en ICT gebaseerde procesorganisatie nodig.
2. Alle energie is gebaseerd op hernieuwbare, onuitputtelijke, natuurlijke energiebronnen. Door deze slim en maximaal op te vangen en te verdelen, ontstaat overschot in plaats van tekort en wordt slim verdelen het uitgangspunt.
3. Het systeem moet flexibel en veerkrachtig zijn, dus water wordt gewonnen op een duurzame manier en bronherstel wordt gemaximaliseerd.
4. Biodiversiteit wordt structureel ondersteund en versterkt door alle menselijke activiteiten. We moeten zorgvuldig en respectvol met de groene omgeving omgaan.
5. Menselijke samenleving en cultuur worden behouden. De kwaliteiten van natuur, landschap, cultuurhistorie, water, bodem en lucht willen we voor onze volgende generaties goed doorgeven.
6. De gezondheid en het welzijn van de mens en natuur worden structureel ondersteund. De Facility-butler kan worden ingezet om bewoners zo lang mogelijk thuis te kunnen laten wonen. Er kan dan met de butler een beroep worden gedaan op professionele ondersteuning vanuit in de omgeving aanwezige zorgcentra. Ook kan de gezondheid van de bewoners met behulp van meetapparatuur worden gemonitord door huisartsen en andere specialisten.

7. Menselijke activiteiten genereren een toegevoegde waarde die niet alleen in financiële waarde is uit te drukken. Het is belangrijk om ook deze sociale aspecten ook mee te nemen als het gaat om de gezondheid van ouderen.’

Trias Argentariae

Een visie die inzet op het werken met 3 banken, namelijk een materialenbank, een energiebank en een kennisbank. In het bouwen van woningen wordt nadrukkelijk ook de fysieke omgeving meegenomen.

Een impressie van het visiedocument:

‘Mens, dier en natuur komen samen in een volledig circulair Drenthe: toekomstbestendig, flexibel, levensloopbestendig en duurzaam wonen. Consortium Trias Argentariae werkt met innovatieve concepten, materialen en samenwerkingsverbanden. Dat alles leidt tot een praktische en gezonde woning voor de sociale (ver)huurder. We leggen de ontwikkelde kennis vast om te delen met elke geïnteresseerde.’

‘We doen dat vastleggen in 3 ‘banken’:

- Kennisbank: als consortium hebben we al veel kennis in huis, maar circulaire bouw en ontwikkeling vraagt dat we open staan voor nieuwe ideeën en in gesprek gaan met nieuwe partijen.
- Energiebank: we creëren geen gebouwgebonden, maar gebiedsgebonden energievoorziening. De energiebank wekt op en beheert, de bewoner neemt af.
- Materialenbank: bestaande materialen bevatten eigenschappen die bekend moeten zijn, nieuwe materialen bevatten eigenschappen die bekend moeten worden. Waar haal je het vandaan en waar gaat het in?’

‘De gebruiker is degene die de woning en omgeving gaat bewonen en die van alles gaat beleven. Dat is degene die er herinneringen gaat maken, rust wil vinden, gezond wil zijn en blijven en thuis gelukkig wil zijn. Elk aspect bij de bouw van een huis heeft daar invloed op. We belichten niet alleen het gebouw en de impact op de bewoner, maar integreren ook de impact op het ecosysteem, de dieren en de natuur.’

‘t Kan meer én minder’

Van Eigen Bodem

Een visie die inzet op een integrale benadering van de verschillende vraagstukken. De gebruiker krijgt een cruciale rol, gericht op gebruiks-ervaring en doorontwikkeling. Het bouwen van woningen gebeurt volgens de principes van LEGO-lisering en met biobased materialen, waarbij ook aandacht is voor het hergebruik van bestaande materialen.

Een impressie van het visiedocument:

‘We laten ons inspireren door de traditie van de Drentse Brink als circulair model. We bouwen biobased en gebruiken natuurlijke en zichzelf vernieuwende grondstoffen. Natuurlijke materialen, ruimtelijk ontwerp en groen gaan ons helpen om niet alleen comfortabele een duurzame woningen te bouwen die in de zomer niet in een broeikas veranderen.’

‘We maken gebruik van de urban mine; we hergebruiken bestaande bouwmaterialen of elementen. Dit vormt een uitdaging voor de architect, die in zijn ontwerp nadrukkelijk uit moet gaan van wat voorhanden is.’

‘We gaan naar een standaard systeembouw, ‘LEGO-lisering’. In onze ideale wereld bestaan de woningen straks voor een zo groot mogelijk deel uit geprefabriceerde, remontabele bouw-elementen, met een handboek van alle verwerkte materialen en herschikkingsmogelijkheden. De keuze is in bouwelementen is voldoende, zodat er toch maatwerk ervaren wordt.’

‘Leren is net als bouwen een circulair proces van voorbereiden, uitproberen, evalueren en (bij)sturen. Al doende leert men. Nieuwe kennis over de ‘bouwstenen’ van ons vastgoed is nodig, maar ook over onze bouwprocessen en samenwerking. Daarnaast zoeken we naar nieuwe vaardigheden rond het denken, doen, voelen en willen van alle betrokkenen. En hoe ervaart de bewoner het resultaat van dit gezamenlijke experiment? Die beleving is een bron voor doorontwikkeling.’

We zetten in op een vorm van samenwerking die past en behulpzaam is bij circulair bouwen. We streven naar een open en nieuwsgierige houding bij alle betrokkenen, op basis van vertrouwen en de wil om samen te strijden voor aansprekende bouw- en leerresultaten.’

‘Onze visie op circulair wonen begint met terugkijken, met het hergebruiken van goede ideeën zoals die van de Drentse Brink’

Het juryrapport

De vakjury bestaat uit:

Thomas Rau (voorzitter)	RAU Architecten en Turntoo Circulaire economie
Elphi Nelissen	TUE Bouwinnovatie
Ruth Mourik	Duneworks Transitie
Kees Klomp	Thrive Institute Maatschappelijke waarde
Paulus Jansen	Woonbond Bewonersperspectief
Marnix Norder	Aedes Volkshuisvesting

De kinderjury bestaat uit:

Hannah van Beukering en Morris van Wel - Missing Chapter Foundation

Inleiding eindselectie

door juryvoorzitter Thomas Rau

'Aan de jury de mooie, maar ook lastige taak om te kiezen. Sommige consortia zijn gelijk doorgegaan, andere zijn direct afgevalen. Bij 1 consortium kwamen we er niet uit. De jeugdjury gaf in dat specifieke geval de doorslag.'

Geen afvallers

'Maar winnen of niet, als je bij de eerste 10 zit, ben je geen afval. In die zin is dit geen klassieke prijsvraag. Alle 31 deelnemende consortia worden in 2020 overigens betrokken bij de Proeftuinlabs van Drenthe Woont Circulair.'

Potentieel

'Voor de 10 geselecteerde consortia betekent hun selectie het entreeticket om deel te nemen aan de Proeftuin. Van daaruit gaan we verder. Wat we met deze selectie honoreren, is er in wezen nog niet - het moet zich nog ontwikkelen. Als jury hebben we gekeken wie volgens ons het meeste potentieel in huis heeft. Wie heeft het meest gevarieerde idee? Wie komt met iets heel radicaals? Wie kijkt vanuit een verrassend perspectief? De winnaars hebben concepten waarvan we denken dat ze de moeite waard zijn om in de Proeftuin te laten groeien.'

Vooruitgang

'Bij geen van de 6 geselecteerde consortia weten we zeker of er straks daadwerkelijk een 'plantje' uitkomt. Maar dat is helemaal niet erg. We moeten nieuwe fouten blijven maken, want dat garandeert dat we vooruitgang maken. De realiteit ontstaat altijd achteraf, nooit vooraf!'

'Deze concepten hebben potentieel om te groeien'

*Drenthe woont circulair:
De eindselectie (in willekeurige volgorde)*

3 Circles

Jurymotivatie: 'Bij dit consortium vinden we het interessant hoe de verschillende waardebelangen onderling met elkaar worden afgewogen. De koppeling van ecologie, techniek en mens, de 3 cirkels om tot een toekomstbestendige en vooral gezonde leefomgeving te komen, is een sterk punt van deze visie.'

Circulair Toekomst Consortium

Jurymotivatie: 'De verrassende samenstelling van dit consortium - niet alleen met partners in de bouwbranche - gaf de doorslag. Echte innovatie komt van buiten de sector. Maar ook het systeendenken en gevoel van urgentie dat de visie laat zien, is waardevol.'

Dit is Thoes

Jurymotivatie: 'Wat ons aansprak: het systeemdenken en de aandacht voor de verschillende perspectieven die je nodig hebt om het geheel te zien, en het op een heel andere manier volhoudbare communities willen vormen. Maar ook het zien van het gebouw als onderdeel van het metabolisme van een plek.'

Drenthe woont natuurlijk circulair

Jurymotivatie: 'Het is nog niet gezegd dat dit dé oplossing is, maar dit consortium vertaalt de ambitie heel goed in de praktijk en maakt het concreet. De duidelijke koppeling met kennisinstellingen en de aandacht voor leren was onderscheidend.'

Het Consortium

Jurymotivatie: 'Dit is misschien wel het meest radicale idee. Living as a service, een zeer langdurige relatie met de opdrachtgever en de bewoners en een herdenken van de rol en het eigenaarschap van de woningcorporatie: dat is echt anders denken. We hebben grote twijfels of dit standhoudt, maar dat maakt het juist interessant. We zijn benieuwd hoe het uitpakt.'

Trias Argentariae

Jurymotivatie: 'Het was ons volstrekt helder dat dit consortium moet instappen. Unaniem. De verschillende kapitaalstromen spreken ons aan, met name de kennisbank. Dit is een voornemen dat we op waarde schatten. Ook de zeer uitgesproken aandacht voor opschaalbaarheid en leren en de doorwrochte koppeling van het 6S-model met het 10R-model laat een zeer gedegen startpunt zien.'

Tot slot

Samen ontdekken door te doen

Onze volgende stap is het zoeken naar de beste match tussen de 6 winnende consortia en de 6 bouwende woningcorporaties. De 6 geselecteerde partijen zijn in vervolg op de pitches met de corporaties gaan speeddaten om nader kennis te maken. De consortia gaan straks elk 1 op 1 samenwerken met een woningcorporatie.

Dit zijn de projecten van de corporaties:

- Actium: nieuwbouw van 20 grondgebonden woningen voor kleine gezinnen en een- en tweepersoonshuishoudens in Kloosterakker in Assen.
- Woonservice: nieuwbouw van 7 woningen aan de Roelof Tuinstraat in Valthermond.
- Domesta: een combinatie van de nieuwbouw van 4 woningen in Noordscheschut met de sloop van 6 woningen in Zandpol. Hierbij is het de bedoeling dat de materialen van de te slopen woningen opnieuw ingezet worden bij het nieuwbouwproject.
- De Volmacht: nieuwbouw en sloop van 15 woningen in Gieten.
- Lefier: nieuwbouw van 5 woningen in Klazienaveen.
- Woonborg: nieuwbouw van 15 gezinswoningen in Roden.

Daarnaast organiseert Drenthe Woont Circulair in 2020 samen met partners Proeftuinlabs. In deze labs kunnen alle 31 consortia die een plan hebben ingediend, meedoen. Zo kunnen we samen ontdekken door te doen!

samen ontdekken door te doen

actium

Domesta

STICHTING EELDER WONINGBOUW

woonborg

Woningstichting De Volmacht

lefier

WOON CONCEPT

WOON SERVICE

DRENTHE WOONT
circulair

Drenthe Woont Circulair

Postbus 2102 | 7801 CE Emmen

info@drenthewoontcirculair.nl

www.drenthewoontcirculair.nl

mede mogelijke gemaakt door

provincie **Drenthe**

Drenthe Woont Circulair is een samenwerkingsverband van:

actium

Domesta

lefier

**WOON
CONCEPT**

